Les 12: Stromen

Sessie 1

Les 12: Stromen

In deze les worden 'stromen' geintroduceerd. We laten zien hoe het concept stroom toelaat om programma's elegant te structureren.

Om de volle kracht van stromen te kunnen exploiteren introduceren we ook het concept van uitgestelde evaluatie wat ons toelaat oneindig lange stromen te manipuleren.

Stromen: introductie (1)

sum the squares of all odd leafs in a binary tree

```
(define (sum-sqr-odd tree)
 (if (leaf? tree)
    (if (odd? tree)
       (square tree)
    (+ (sum-sqr-odd (left tree))
                                                     boomrecursie
       (sum-sqr-odd (right tree)))))
> (define test '((2 5 (1 4 7)) 3 (8 3 5)))
> test
((25(147))3(835))
> (sum-sqr-odd test)
```

Stromen: introductie (2)

list all odd fibs of the numbers smaller than n

```
(define (odd-fibs n)
  (define (next k)
    (if (> k n)
       (let ((r (fib k)))
         (if (odd? r)
            (cons r (next (1+ k)))
                                                     lineaire
            (next (1+ k)))))
                                                     recursie
  (next 1))
> (odd-fibs 5)
(1135)
```

Hoe deze twee voorbeelden toch elkaar lijken

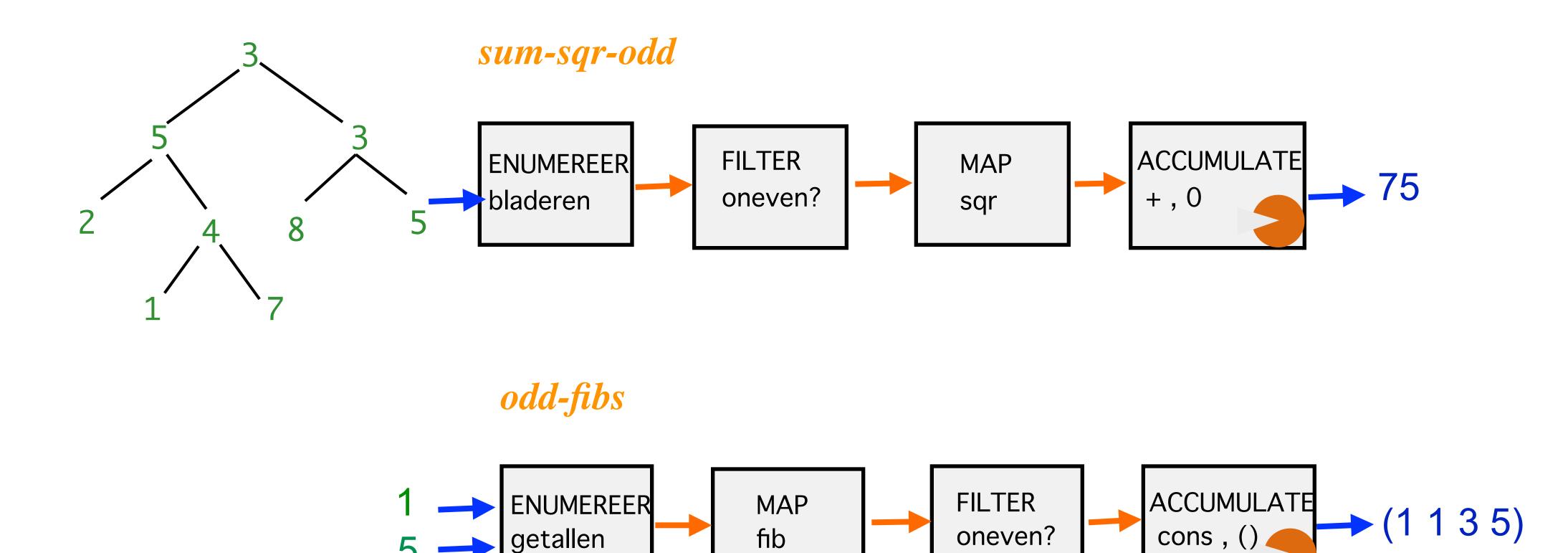
sum-sqr-odd

- enumereer de bladeren van een boom
- filter de oneven getallen er uit
- bereken het kwadraat van elk van die getallen
- accumuleer de resultaten, gebruik plus, start met 0

odd-fibs

- enumereer de gehele getallen tussen 1 en n
- bereken het fibonacci getal van elk van die getallen
- filter de oneven getallen er uit
- accumuleer de resultaten, gebruik cons, start met de lege lijst

Deze twee voorbeelden in 'stream- programming'

fib

oneven?

getallen

Stromen als lijsten

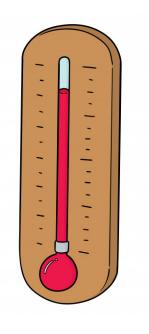
```
(define the-empty-stream '())

(define (cons-stream el stream) (cons el stream))

(define (head stream) (car stream))

(define (tail stream) (cdr stream))

(define (empty-stream? stream) (null? stream))
```


21 20 13 24 19 21 23 18 15 17 20 22

(22 20 17 15 18 23 21 19 24 13 20 21)

Individuele bouwstenen (generators)

```
(define (enumerate-int low high)
  (if (> low high)
    the-empty-stream
  (cons-stream low (enumerate-int (+ 1 low) high))))
```

Individuele bouwstenen (verwerkers)

```
(define (map-sqr stream)
   (if (empty-stream? stream)
        the-empty-stream
        (cons-stream (square (head stream)) (map-sqr (tail stream)))))
```

```
(define (map-fib stream)
   (if (empty-stream? stream)
        the-empty-stream
        (cons-stream (fib (head stream)) (map-fib (tail stream)))))
```

Individuele bouwstenen (accumulatoren)

```
(define (accumulate-+ stream)
   (if (empty-stream? stream)
        0
        (+ (head stream) (accumulate-+ (tail stream)))))
```

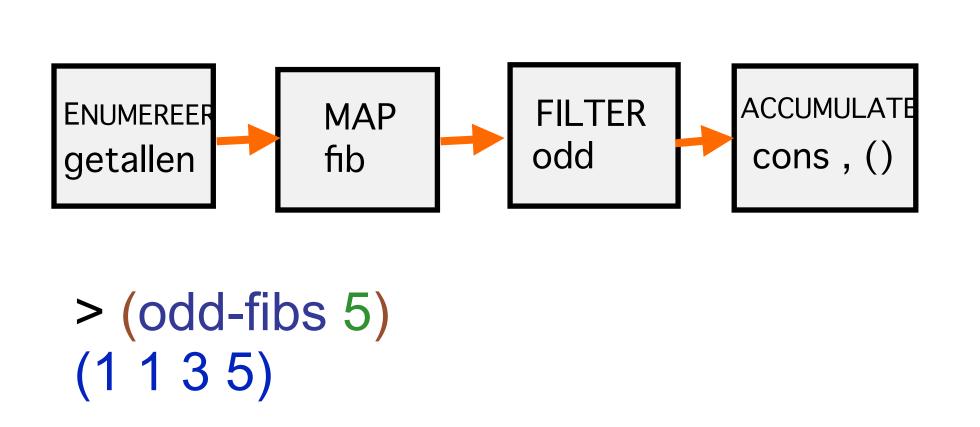
is natuurlijk wat gek om van een stroom die een lijst is terug een lijst te maken maar volgende les zullen stromen geen gewone lijsten meer zijn

Individuele bouwstenen laten samenwerken (de voorbeelden)

```
FILTER odd Sqr ACCUMULATE +, 0

> (sum-sqr-odd test)
75
```

```
(define (odd-fibs n)
  (accumulate-cons
  (filter-odd
        (map-fib
        (enumerate-int 1 n)))))
```


Individuele bouwstenen laten samenwerken (meer voorbeelden)

```
ENUMEREER getallen MAP sqr ACCUMULATE cons, ()

> (list-square-fibs 5) (1 1 4 9 25)
```

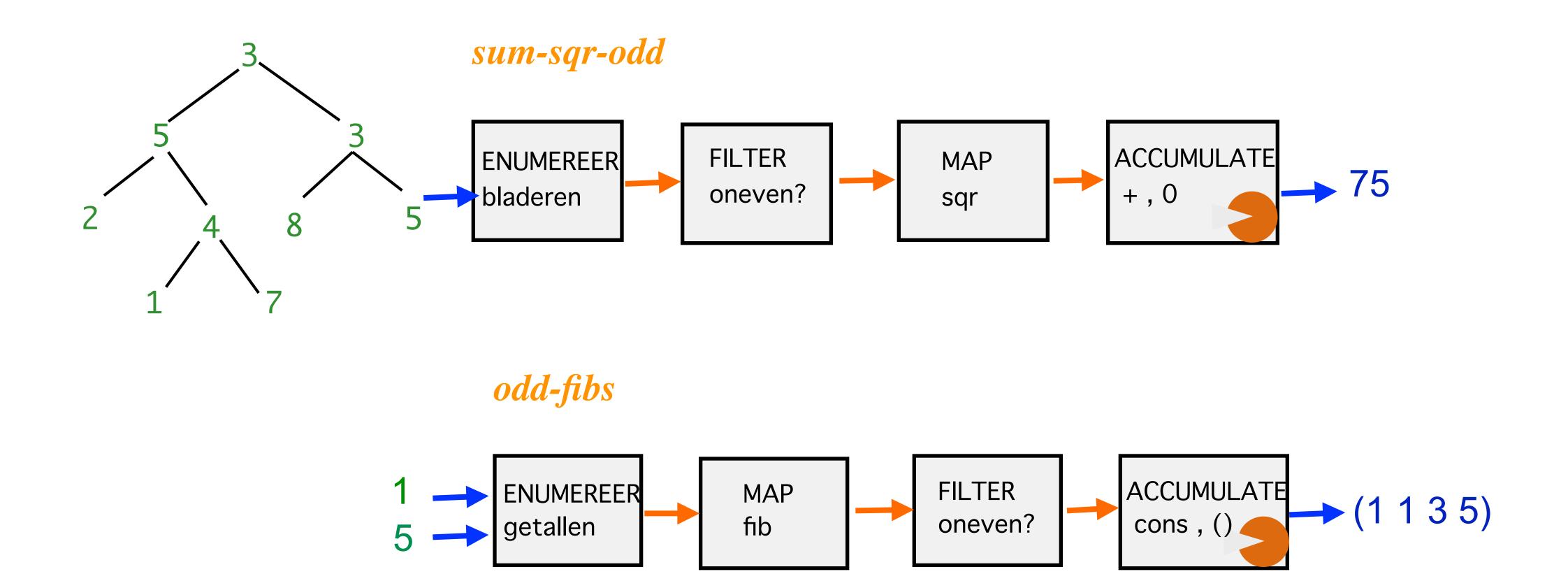
```
FILTER odd MAP fib ACCUMULATE cons, ()

> (fibs-of-odd 5) (1 2 5)
```

Les 12: Stromen

Sessie 2

Deze twee voorbeelden in 'stream- programming'

Hogere orde bouwstenen - Filter

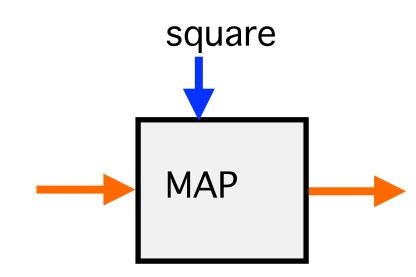
```
> (filter odd? '(1 2 3 4 5))
(1 3 5)
> (filter even? '(1 2 3 4 5))
(2 4)
```

Hogere orde bouwstenen - MAP

```
(define (stream-map func stream)
   (if (empty-stream? stream)
        the-empty-stream
        (cons-stream
        (func (head stream))
        (stream-map func (tail stream)))))
```

mag niet de scheme map overschrijven, dus ik gebruik stream-map

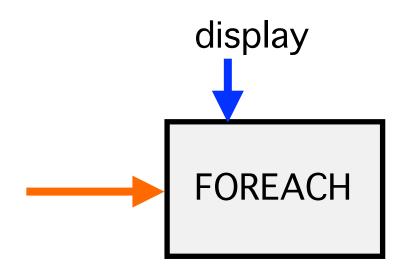
```
> (stream-map square '(1 2 3 4 5))
(1 4 9 16 25)
> (stream-map fac '(1 2 3 4 5))
(1 2 6 24 120)
```


Hogere orde bouwstenen - Foreach

```
(define (stream-for-each proc stream)
  (if (empty-stream? stream)
    'done
    (begin (proc (head stream))
        (stream-for-each proc (tail stream)))))
```

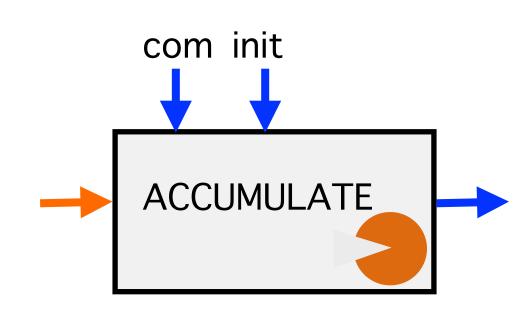
```
> (stream-for-each display '(1 2 3 4 5)) 12345done
```


Hogere orde bouwstenen - Accumulate

```
(define (accumulate com init stream)
  (if (empty-stream? stream)
    init
    (com (head stream)
        (accumulate com init (tail stream)))))
```

```
> (accumulate + 0 '(1 2 3 4 5))
15
> (accumulate * 1 '(1 2 3 4 5))
120
> (accumulate append '() '((1 2) (3 4) (5 6)))
(1 2 3 4 5 6)
```


Gebruik van hogere orde bouwstenen

```
(define (sum-stream stream)
 (accumulate + 0 stream))
(define (product-stream stream)
 (accumulate * 1 stream))
(define (make-list stream)
 (accumulate cons '() stream))
(define (flatten stream)
 (accumulate append-streams the-empty-stream stream))
```

```
> (flatten '((1 2) (3 4) (5 6)))
(1 2 3 4 5 6) 6 5 4 3 2 1 6 5 4 3 2 1
```

Conventionele dataverwerking met stromen (1)

```
(define my-personnelfile
'((jan programmer 120000)
  (katy boss 150000)
  (an programmer 110000)
  (jef programmer 80000)
  (piet secretary 80000)))

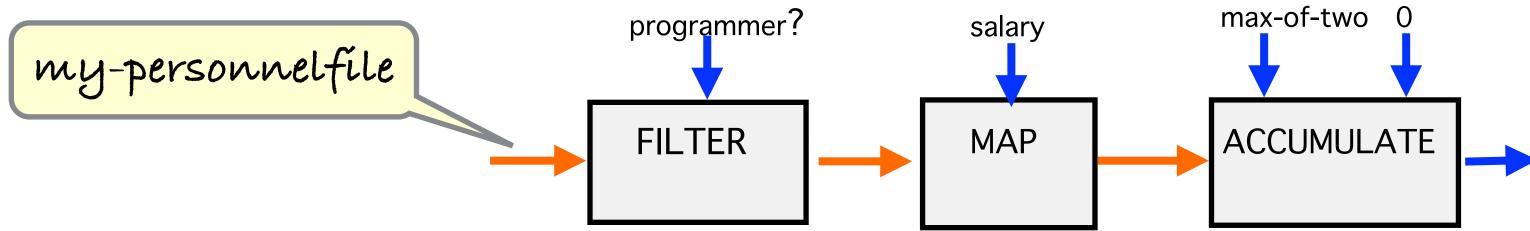
(define (name record) (car record))
  (define (position record) (cadr record))
  (define (salary record) (caddr record))
```

Conventionele dataverwerking met stromen (2)

```
(define (highest-pay-of-programmer personnelfile)
  (accumulate max-of-two 0
    (stream-map salary
        (filter programmer? personnelfile))))

(define (programmer? record)
    (eq? 'programmer (position record)))

(define (max-of-two x y)
    (if (> x y) x y))
```


> (highest-pay-of-programmer my-personnelfile) 120000

Gebruik van lambda in programmeren met stromen

```
(define (plus-one stream)
  (stream-map (lambda (x) (+ x 1)) stream))

(define (plus-two stream)
  (stream-map (lambda (x) (+ x 2)) stream))

(define (plus-constant constant stream)
  (stream-map (lambda (x) (+ constant x)) stream))
```

de formele parameter van de omringende functiedefinitie kan gebruikt worden in de body van de lambda

Geneste mappings (fout)

```
(define (all-pairs-try low high)
  (stream-map (lambda (i)
                     (stream-map (lambda (j)
                                        (list i j))
                                     (enumerate-int low high)))
                  (enumerate-int low high)))
> (all-pairs-try 1 5)
(((1\ 1)\ (1\ 2)\ (1\ 3)\ (1\ 4)\ (1\ 5))
((2\ 1)\ (2\ 2)\ (2\ 3)\ (2\ 4)\ (2\ 5))
                                  too many brackets
((3\ 1)\ (3\ 2)\ (3\ 3)\ (3\ 4)\ (3\ 5))
((4\ 1)\ (4\ 2)\ (4\ 3)\ (4\ 4)\ (4\ 5))
```

 $((5\ 1)\ (5\ 2)\ (5\ 3)\ (5\ 4)\ (5\ 5)))$

Geneste mappings (juist)

```
(define (all-pairs low high)
  (flatten
     (stream-map (lambda (i)
                        (stream-map (lambda (j)
                                           (list i j))
                                         (enumerate-int low high)))
                     (enumerate-int low high))))
> (all-pairs 1 5)
((1\ 1)\ (1\ 2)\ (1\ 3)\ (1\ 4)\ (1\ 5)
(21) (22) (23) (24) (25)
(3\ 1)\ (3\ 2)\ (3\ 3)\ (3\ 4)\ (3\ 5)
(4 1) (4 2) (4 3) (4 4) (4 5)
(5\ 1)\ (5\ 2)\ (5\ 3)\ (5\ 4)\ (5\ 5))
```

Accumuleren over een stroom van stromen

```
(define (acc-n com init streams)
     (if (empty-stream? (head streams))
       the-empty-stream
       (cons-stream
         (accumulate com init (stream-map head streams))
         (acc-n com init (stream-map tail streams)))))
                                                                        heel algemeen,
> (acc-n + 0'((1234)(5678)(1111)))
                                                                       onbeperkt aantal
(7 9 11 13)
                                                                         stromen op de
> (acc-n + 0'((123)(456)(789)(101112)))
                                                                         inputstroom
(22\ 26\ 30)
> (acc-n cons '() '((1 1 1) (2 2 2) (3 3 3)))
((123)(123)(123))
```

Matrix algebra (1)

```
<a_1 a_2 a_3> (X) < b_1 b_2 b_3> = a_1*b_1 + a_2*b_2 + a_3*b_3
b_3 b_2 b_1 a_3 a_2 a_1
```

```
> (dot-product '(1 2 3) '(4 5 6))
32
```

```
> (matrix-times-vector '((1 2 3 4) (5 6 7 8)) '(2 2 2 2)) (20 52)
```

Matrix algebra (2)

```
(define (transpose matrix)
   (acc-n cons-stream the-empty-stream matrix))
> (transpose '((1 2 3 4) (5 6 7 8)))
((15)(26)(37)(48))
 (define (matrix-times-matrix matrix1 matrix2)
  (let ((cols (transpose matrix2)))
     (stream-map (lambda (row)
                     (matrix-times-vector cols row))
                   matrix1)))
> (matrix-times-matrix '((1 2 3 4) (5 6 7 8)) '((1 2) (3 4) (5 6) (7 8)))
((50\ 60)\ (114\ 140))
```

Permutaties

```
(define (permutations stream)
 (if (empty-stream? stream)
    (cons-stream the-empty-stream the-empty-stream)
    (flatten
      (stream-map (lambda (x)
                      (stream-map (lambda (y)
                                       (cons-stream x y))
                                    (permutations (remove x stream))))
                    stream))))
(define (remove x stream)
 (filter (lambda (y) (not (eq? x y))) stream))
```

```
> (permutations '(1 2 3))
((1 2 3) (1 3 2) (2 1 3) (2 3 1) (3 1 2) (3 2 1))
```

Les 12: Stromen

Sessie 3

Stromen als delayed lists - motivatie

iteratieve
oplossing,
geheugengebruik
constant (en
klein)

```
(define (sum-primes a b)
(accumulate + 0 (filter prime? (enumerate-int a b))))
```

> (car (cdr (filter prime? (enumerate-int 2 1000000))))

stream oplossing genereert altijd eerst een (lange) stroom (lijst)

zal tweede priemgetal in interval vinden maar wel eerst een lijst aanmaken van bijna een miljoen lang

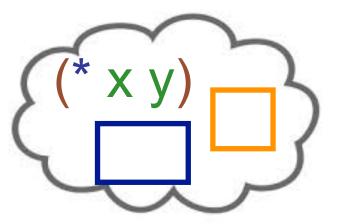
Uitgestelde evaluatie

```
> (#%require racket/promise)
> (delay (* 2 3))
#promise>
                                     > (define test (delay (* 8 9)))
                                     > (promise? test)
> (define test (delay (* 2 3)))
                                     #t
                                     > (promise-forced? test)
> test
                                     #f
#promise>
                                      > (force test)
> (force test)
                                     > (promise-forced? test)
6
                                     #t
                                     > (force test)
                                      72
```

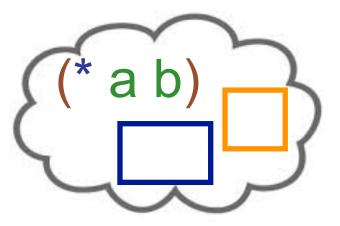
Uitgestelde evaluatie en variabelen

```
> (define x 2)
                                         > (define a 2)
                                         > (define b 3)
> (define y 3)
> (define test (delay (* x y)))
                                         > (define test (delay (* a b)))
> (force test)
                                         > (set! a 5)
                                         > (force test)
6
                                         15
> (set! x 5)
> (force test)
                                         > (set! b 7)
                                         > (force test)
6
                                         15
```

test:

test:

eens een promise geforceerd is wordt de waarde opgeslagen (cached) en bij een latere force wordt gewoon diezelfde waarde teruggegeven

Uitgestelde evaluatie om stromen te implementeren

```
(define-syntax cons-stream
                                                    wordt in les 14
  (syntax-ry es ()
                                                    uitgelegd hoe je
                el str
                                                  zo een macro kan
              (elay str))))
     (cons
                                                       schrijven
(define (tail stream) (force (cdr stream)))
> (define test (cons-stream 1
                  (cons-stream 2
                     (cons-stream 3 the-empty-stream))))
> test
(1. #promise>)
> (tail test)
                                                  (cons-stream 2
                                                   (cons-stream 3
(2 . #promise>)
                                                     the-empty-stream))
> (tail (tail test))
(3. #promise>)
```

De generator herbekeken

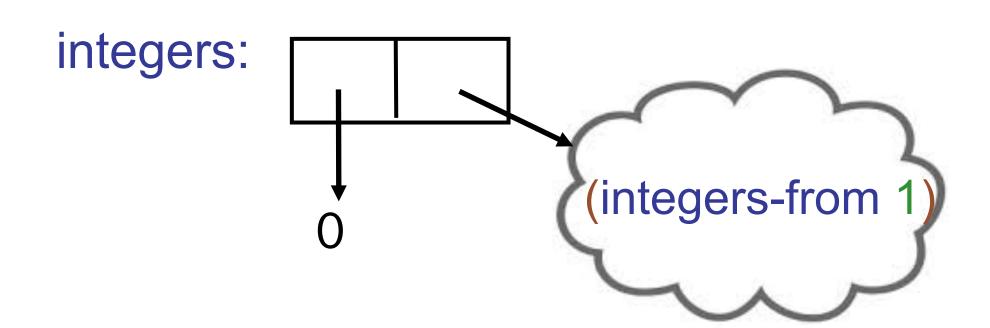
```
(define (enumerate-int low high)
 (if (> low high)
    the-empty-stream
    (cons-stream low (enumerate-int (+ 1 low) high))))
                                              code van slide 8 blijft onveranderd
> (define test (enumerate-int 1 3))
                                               werken met de nieuwe abstractie
> test
(1. #promise>)
> (tail test)
(2. #promise>)
> (tail (tail test))
                                             (enumerate-int 2 3)
(3. #promise>)
```

'Oneindig' lange stromen

```
(define (integers-from n)
  (cons-stream n (integers-from (+ 1 n))))
(define integers (integers-from 0))
```

constructieve recursie zonder eindconditie; omdat cons-stream 'lui' is kan dit gewoon

> integers
(0 . #promise>)

'Oneindig' lange stromen bewerken

hulpfunctie om eerste n elementen van een stroom op het scherm te tonen

```
> (show integers 8)

0-1-2-3-4-5-6-7-

> (show (filter even? integers) 20)

0-2-4-6-8-10-12-14-16-18-20-22-24-26-28-30-32-34-36-38-
```

Interactions disabled

> (sum-stream integers)

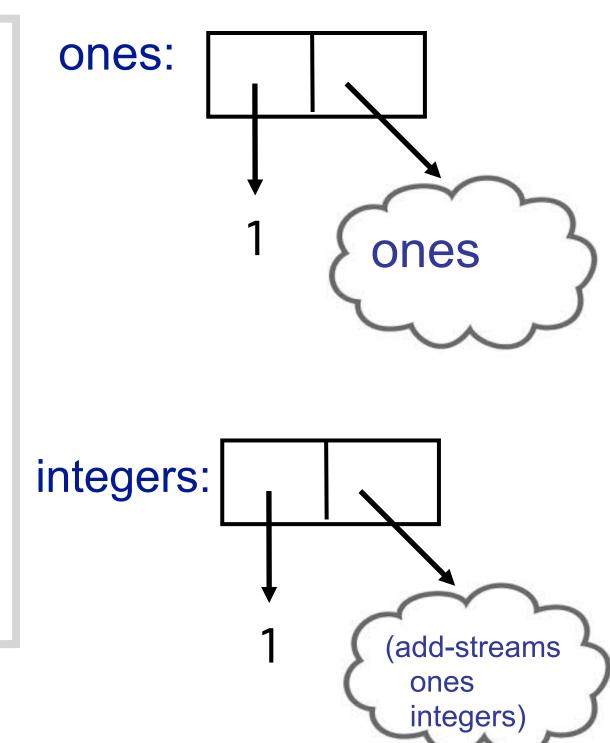
alle elementen van de oneindig lange stroom van integers optellen is natuurlijk een probleem

Stromen impliciet definiëren

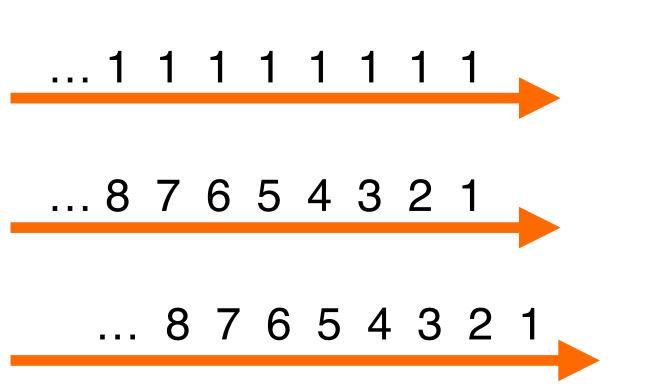
```
(define ones (cons-stream 1 ones))

(define integers (cons-stream 1 (add-streams ones integers)))

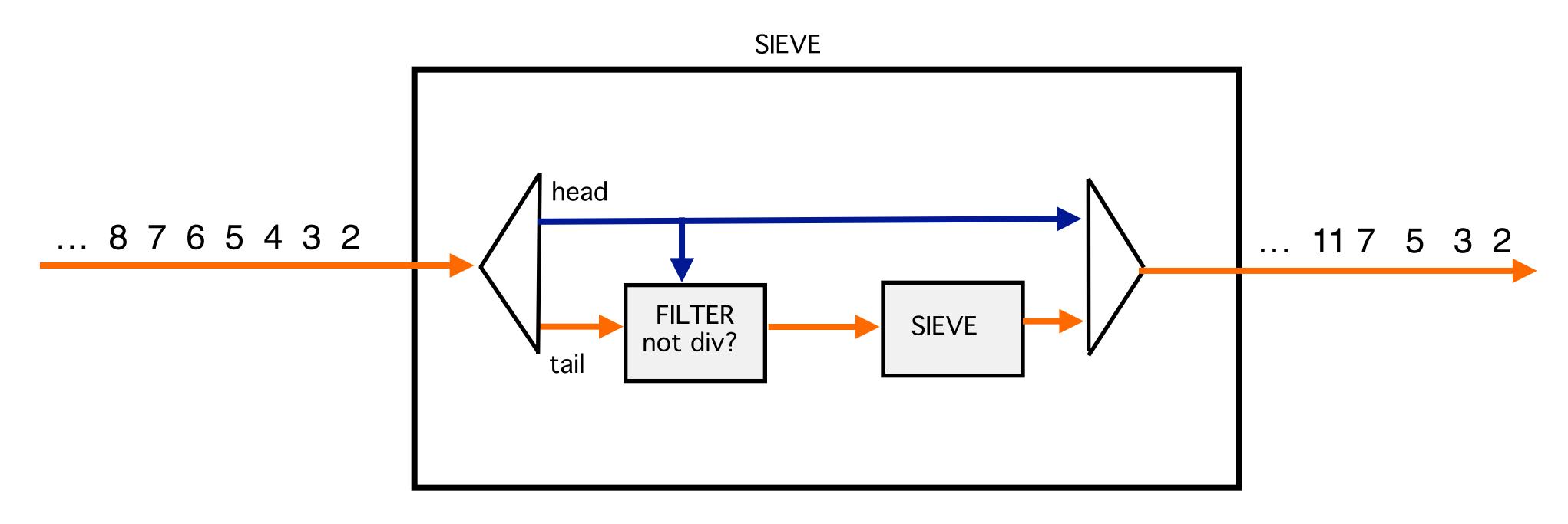
(define (add-streams s1 s2) (cons-stream (+ (head s1) (head s2)) (add-streams (tail s1) (tail s2))))
```



```
> (show ones 8)
1-1-1-1-1-1-
> (show integers 8)
1-2-3-4-5-6-7-8-
```


Priemgetallen: de zeef van Erastosthenes

De zeef van Erastosthenes – stream implementatie

```
(define (div? x y)
 (= 0 (remainder x y)))
(define (sieve stream)
  (cons-stream
    (head stream)
    (sieve
      (filter
        (lambda (x) (not (div? x (head stream))))
        (tail stream)))))
(define primes
  (sieve (integers-from 2)))
```

```
> primes
(2 . #promise>)
> (show primes 12)
2-3-5-7-11-13-17-19-23-29-31-37
```

Les 12: Stromen

Sessie 4

Geneste mappings over oneindige stromen (eerste poging)

Geneste mappings over oneindige stromen (wat loopt fout?)

```
> (define test (enumerate-int 1 3))
                                                           bíj nader inzien kan
> (show test 3)
                                                             dít raar zíjn voor
1-2-3-
                                   ziet er best ok uit
                                                          oneindig lange stroom
> (pairs test test)
                                                          omdat alle paren met 1
((1 1) . #promise>)
> (show (pairs test test) 9)
                                                             zullen beginnen
(1\ 1)-(1\ 2)-(1\ 3)-(2\ 1)-(2\ 2)-(2\ 3)-(3\ 1)-(3\ 2)-(3\ 3)-
> integers
(0 . #promise>)
                                                de resulterende
> (show integers 8)
                                              stroom is niet 'lui'
0-1-2-3-4-5-6-7-
> (pairs integers integers)
Interactions disabled
```

Geneste mappings over oneindige stromen (interleave idee)

```
de flatten
diende om
deelresultaten
te combineren
(slide 19)

(define (flatten stream)
(accumulate
append-streams
the-empty-stream
stream))
```

```
(define (flatten stream)
  (accumulate
    interleave
    the-empty-stream
    stream))
```

twee stromen combineren kan ook door om de beurt van elk een element te nemen

```
(define (append-streams s1 s2)
  (if (empty-stream? s1)
    s2
    (cons-stream
        (head s1)
        (append-streams (tail s1) s2))))
```

```
(define (interleave s1 s2)
  (if (empty-stream? s1)
    s2
    (cons-stream
        (head s1)
        (interleave s2 (tail s1)))))
```

Geneste mappings over oneindige stromen (wat loopt er nog mis?)

```
> test
(1. #promise>)
> (show test 3)
1-2-3-
                                                         er komt nu een
> (pairs test test)
                                                        mix vooraan in de
((1 1) . #promise>)
                                                             stroom
> (show (pairs test test) 9)
(1 1)-(2 1)-(1 2)-(3 1)-(1 3)-(2 2)-(3 2)-(2 3)-(3 3)-
> integers
(0 . #promise>)
                                                de resulterende
> (show integers 8)
                                                 stroom is nog
0-1-2-3-4-5-6-7-
                                                altijd niet 'lui'
> (pairs integers integers)
Interactions disabled
```

Geneste mappings over oneindige stromen (delay introduceren)

als com wordt
gebonden aan en
gewone operator
gaat die de
deelexpressies die
argumenten zijn
direct evalueren

expliciet een delay toevoegen in accumulate

Geneste mappings over oneindige stromen (interleave aanpassen)

```
(define (interleave s1 s2)
  (if (empty-stream? s1)
    s2
    (cons-stream
        (head s1)
        (interleave s2 (tail s1)))))
```

maar deze interleave verwacht een stroom als tweede argument en niet een promise

als tweede argument wordt een promise verwacht/gemaakt

Geneste mappings over oneindige stromen (en nu?)

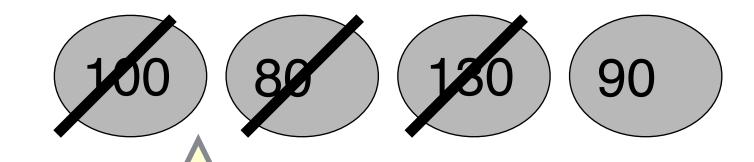
```
(define (flatten stream)
  (accumulate-delayed
    interleave-delayed
    the-empty-stream
    stream))
```

```
> integers
(0 . #<promise>)
> (show integers 8)
0-1-2-3-4-5-6-7-
> (pairs integers integers)
((0 0) . #<promise>)
> (show (pairs integers integers) 9)
(0 0)-(1 0)-(0 1)-(2 0)-(0 2)-(1 1)-(0 3)-(0 4)-(1 2)-(0 5)-(2 1)-
```

De simpele bankrekening van les 10

```
(define (make-account balance)
 (define (withdraw amount)
  (if (>= balance amount)
    (begin
     (set! balance (- balance amount))
     balance)
    "insufficient funds"))
 (define (deposit amount)
  (set! balance (+ balance amount))
  balance)
 (define (dispatch m)
  (cond ((eq? m 'withdraw) withdraw)
        ((eq? m 'deposit) deposit)
         (else (error "unknown request
                -MAKE-ACCOUNT" m))))
 dispatch)
```

```
> (define viv (make-account 100))
> viv
###cedure:dispatch>
> ((viv 'withdraw) 20)
80
> ((viv 'deposit) 50)
130
> ((viv 'withdraw) 40)
90
```


de balance wordt als lokale toestand opgeslagen telkens een transactie plaatsgrijpt

Een stroom die dezelfde informatie heeft; alles is functioneel, geen assignment nodig

```
de stroom bevat de opeenvolgende balances
```

```
(define vivs-transactions
   (cons-stream -20
        (cons-stream +50
        (cons-stream -40
        the-empty-stream))))

(define viv
   (stream-account 100 vivs-transactions))
```

```
> viv
(100 . #promise>)
> (head vivs-account)
100
> (head (tail vivs-account))
80
> (head (tail (tail vivs-account)))
130
> (head (tail (tail (tail vivs-account))))
90
```

Les 13: Constraints